

Az őssejtekkel és a szövetátültetéssel kapcsolatos kifejezések

Ez alkalommal az őssejtekkel és a szövetátültetéssel kapcsolatos angol kifejezések magyar megfelelőinek kialakítására, megalkotására teszünk kísérletet.

Ismét hangsúlyozzuk, hogy az alábbi javaslatok – éppen úgy, mint bármely, ebben a rovatban megjelenő „ötletbazár” – megvitátást igényel, és csak a szakma támogatásának, egyetértésének megszületése után tekinthetjük majd talán általános használatra ajánlottaknak az alábbi magyarításokat.

Épp ezért a szerkesztőség nagy örömmel venné és rendkívül megtisztelve érezné magát, ha a kollégák vennék a fáradságot és elküldenék javaslataikat, megjegyzéseiket, véleményüket, kritikáikat.

Stem cell recipient	őssejtbefogadó
Stem cell donor	őssejtadó
Stem cell source	őssejtforrás
Stem cell transplantation	őssejtátültetés
Stem cell transplantation source	őssejtátültetés-forrás
Haematopoietic stem cells	vérképző őssejtek
Haematopoietic stem cell transplantation	vérképzőőssejt-átültetés
Haematopoietic stem cell sample	vérképzőőssejt-minta
Cord blood transplantation	köldökszínórvér-átömlesztés
Cord blood sample	köldökszínórvér-minta
Cord blood bank	köldökszínórvérbank
Cord blood storage	köldökszínórvértárolás
Cord blood stem cells	köldökszínórvérőssejtek
Cord blood stem cells transplantation	köldökszínórvérőssejtátültetés vagy köldökszínórvérőssejt-átültetés, attól függően, hogy mit kívánunk hangsúlyozni
Peripheral blood stem cells	keringő vérőssejtek
Peripheral blood stem cell sample	keringővérőssejt-minta
Graft-versus-host disease	idegenszövet-betegség
Graft	idegenszövet, oltványszövet, átültetett szövet

Néhány magyarázó, indokló megjegyzés

A magyar szavak, kifejezések egybe-, illetve különírását „A magyar helyesírás szabályai” című munka jelenleg is érvényes, 11. kiadása világosan meghatározza. Most két, fontos helyesírási alapelvet szeretnénk kiemelni, és két konkrét megjegyzést is hozzáfűznénk a fentiekhez.

1. Az egyik az úgynevezett második mozgószabály. Ennek lényege, hogy ha egy külön szóba írt jelzős szerkezethez (pl. hajlított bútor) olyan hozzácsatolandó utótagot teszünk, amely a jelzős szerkezet egészére vonatkozik (példánk folytatásaként: gyár), akkor a jelzős szerkezet elemeit egy szóba „rántjuk” és az utótagot kötőjellel kapcsoljuk az összevont részhez (hajlítottbútor-gyár).

Így világos: „keringő vérőssejt”, de már „keringővérőssejt-minta”.

2. A másik fontos szabály, hogy a hat szótagnál hosszabb, kettőnél több elemből álló összetételeknél az áttekinthetőség kedvéért kötőjelezünk a szóban, de a hat szótagos vagy rövidebb (bárhány tagból álló) szavaknál (pl. ő[s]sejt|be|fogad[ó]: 5 nyelvi elem!), illetve a két tagból összetett (de bárhány szótagos) szavaknál minden kötőjelezés nélkül egybeírjuk az összetételt. Hosszú, több szótagos és több elemből álló összetett szavak esetében is csak egy kötőjellel segítjük az érthetőséget, az áttekinthetőséget; természetesen a kötőjelet a logikailag legindokoltabb helyre szúrjuk be.

3. Az „őssejt” szó, bár jelzős szerkezet, olyannyira önálló fogalom az orvosi nyelvben, hogy minden további nélkül egybeírjuk: az Orvosi helyesírási szótár is így rögzíti ezt a szakkifejezést.

4. Ezzel szemben az „idegen szövet” jelzős kifejezés a jelenlegi szabályok szerint különírandó. Mi viszont úgy érezzük, hogy az orvosi szaknyelv változásával, fejlődésével a kifejezés olyan mértékig vált önálló szakfoglommá, hogy egybeírása indokolt, ezért szerepel a szószerkesztésben „idegenszövet” formában.

Forrás: Nőgyógyászati Onkológia